

Bliv medlem af BY & LAND HADERSLEV.

Foreningens formål er at virke for bevarelse af værdifuld, ældre bygnings- og landskabskultur i Haderslev Kommune samt at fremme forståelsen for god arkitektur, godt bymiljø og landskabelige værdier.

Foreningen afholder oplysende arrangementer. Den er medlem af Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, og medlemmerne får tilsendt landsforeningens tidsskrift 4 gange om året.

Støttemuligheder ved BY & LAND HADERSLEV.

Foreningen kan tilbyde gratis rådgivning til ejere af Anders Christian Thorbøll huse vedrørende reparation, ombygning, restaurering eller tilbageføring. Foreningen kan også være behjælpelig med at fremskaffe kopier af originaltegningerne til husene.

Ønsker De yderligere information om støttemuligheder og medlemskab af Foreningen, kan dette ske ved henvendelse til:

BY & LAND HADERSLEV

Helge C. Jacobsen
Aastrup Allé 46
6100 Haderslev

Eller kig på vores hjemmeside: www.hbbf.dk

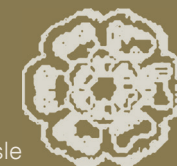
Tekstkilde og foto: BY & LAND HADERSLEV
Layout: BY & LAND HADERSLEV.

Arkitekt Anders Christian Thorbøll
og hans huse i Haderslev

BY & LAND HADERSLEV

Selskabet til bevarelse af gamle bygninger og landskabskultur i Haderslev

Arkitekt Anders Christian Thorbøll og hans huse i Haderslev

Med denne folder vil BY & LAND HADERSLEV give en kort orientering om A. C. Thorbøll og hans huse i Haderslev. Formålet er at henlede opmærksomheden på Thorbølls huse, således at de påskønnes og bevares for eftertiden.

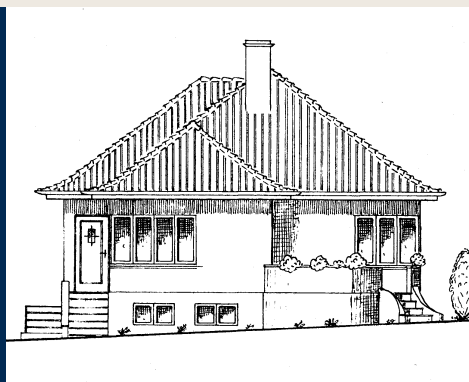
A. C. Thorbøll blev født 1881 i Varde. Efter en håndværksmæssig uddannelse drog han til København for at uddanne sig som arkitekt på Det Tekniske Selskabs Skole. I en alder af 27 år flyttede han til Haderslev, hvor han i 1919 efter 11 år som ansat arkitekt etablerede sig med egen tegnestue. Året efter, Thorbøll var ankommet til Haderslev, stiftedes "Foreningen for Pleje af Hjemlig Bygningskunst i Haderslev Amt". Denne forening var en følge af et stilskifte i nordtysk arkitektur, Haderslev var på dette tidspunkt en del af Tyskland. Foreningen havde til formål at udvikle en progressiv arkitektur, der hvilede på lokale traditioner for byggeskik.

Inspirationskilden var først og fremmest barokkens bygninger langs vestkysten deri blandt Møgeltønders huse. Denne arkitektur kaldes hjemstavnsstil, og den blev efter 1910 fremherskende i Haderslev. Man kan tydeligt se på Thorbølls første huse, at han var stærkt påvirket af denne bevægelse.

På samme tid var der også i Danmark kræfter, der ønskede at udvikle en progressiv arkitektur. Resultatet af disse kræfters arbejde blev etableringen af "Foreningen til Fremme af Bedre Byggeskik" i 1915. I kraft af sin uddannelse i København var Thorbøll også bekendt med denne bevægelse. Sammen med Peder Gram blev Thorbøll en af de to fremmeste repræsentanter for Bedre Byggeskik i Haderslev.

Efter Genforeningen i 1920 havde de begge let ved at omforme hjemstavnsstil til Bedre Byggeskik. De opførte mange huse i røde sten, med rødt tegltag og hvide krydssprossede vinduer. Husene blev ofte pyntet med karnapper, gavkviste og fremhævede indgangspartier. Thorbølls største bygninger er Odd Fellow-logen på Jomfrustien, Moltrupvej 41 samt Gammelting 13, men han har også tegnet fine Bedre Byggeskik-villaer bl. a. på Aastrupvej, Aarø Sundvej og Marielystvej.

I 30-erne blev Thorbøll påvirket af funktionalismen og modernismen. Thorbøll døde i 1945, men i perioden fra 1932 til sin død nåede han at tegne mange store og flotte funkisvillaer. Inspirationen var de europæisk funktionalistiske huse: kubiske bygninger med flade tage, hvide facader samt integrerede altaner og ofte jernvinduer. Men ligesom mange andre danske arkitekter anvendte Thorbøll ved udformningen af sine funkisbygninger i stor udstrækning dansk byggetradition, hvorfor han kombinerede funktionalismen med danske håndværkertraditioner og danske materialer. Bygningerne blev opført i tegl (blank eller pudset), vinduerne ofte udført i træ og tagene blev lave valmede tegltage. Han tillod sig endog jævnligt at integrere små detaljer fra Bedre Byggeskik i sine funkis-huse. Thorbøll nåede også at tegne adskillige bungalows, der er populærbetegnelsen for et funkishus i én etage med fladt eller let skrånende tag. Typen blev bygget i Haderslev fra begyndelsen af trediverne. Den kvadratiske grundform giver huset karakter af en terning. Huset tilføjes gerne hjørnevinduer, terrasser og udvendige trappe, facaden er oftest pudset. Huset er meget ofte bygget på en kælder. Fra 1939 til sin død i 1945 var Thorbøll desuden arkitekten bag rækkehus- etageboligbebyggelser for Haderslev Andelsboligforening på Vendekobbøl-Møllelægnet og Sydhavnsvej-Fjordagerring. Han forestod både tegning af boligerne og udformningen af den smukke bebyggelsesplan.

En oversigt over flere af Thorbølls huse i Haderslev findes i publikationen "Arkitekter i Haderslev" på foreningens hjemmeside www.hbbf.dk.